

Opschrift

Vergadering van 15 september 2021

Nummer: 2021_MV_00414

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Mieke Bouve: invulboeken op scholen

Raadslid(-leden):

Mieke Bouve - Open Vld

Bevoegd: Elke Decruynaere

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Steeds meer scholen vervangen de traditionele handboeken door invulboeken. Dit is heel gemakkelijk, maar ook problematisch voor de kinderen. Door de invulboeken moeten de kinderen niet veel meer schrijven, wat nefast is voor hun taalontwikkeling.

Professor Wouter Duyck, onderwijsexpert en cognitief psycholoog bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie is van mening dat de schoolboeken eerder oppervlakkige oefeningen gaan gebruiken, in plaats van te werken met meer ingewikkelde zinnen of korte tekstjes. Hij verwijst onder meer naar een onderzoek dat linken legt tussen bepaalde schoolboeken en slechte leerprestaties, en dat de leesvaardigheid van leerlingen in Vlaanderen, het sterkste daalde in heel Europa gedurende de laatste 15 jaar.

De kwaliteit van het onderwijs moet dus opgekrikt worden.

Vraag:

Kunnen de scholen zelf bepalen welke handboeken en invulboeken ze gebruiken ?
Bij de start van het nieuwe schooljaar is het nu misschien wat moeilijk, maar kan er in de loop van het najaar, hopelijk zonder coronaproblemen, een bevraging gebeuren over hoe de verhouding is in het Stedelijk onderwijs tussen handboeken versus invulboeken ?

Antwoord

Om op uw eerste vraag te antwoorden: ja, scholen hebben zelf de autonomie om te beslissen welk lesmateriaal ze gebruiken. Ik ben er voor de scholen, maar het is niet zo

dat wij dergelijke beslissingen moeten gaan nemen, in plaats van de scholen of leerkrachten die experts zijn ter zake..

Binnen Stedelijk Onderwijs Gent is er een heel grote variatie. Dat vind ik een grote sterkte. Geen twee van onze scholen zijn hetzelfde. Ze verschillen heel erg in hun manier van aanpak, in hun pedagogisch project. Dat reflecteert zich ook in hoe zij omgaan met schoolboeken. Om maar een voorbeeld te geven: de aanpak in methodescholen is heel verschillend. Zij kenmerken zich door leerkrachten die zelf cursussen maken. Dat zijn ook niet elk jaar dezelfde cursussen. Zij vertrekken vanuit de ervaring van de kinderen, de praatrondes bijvoorbeeld waarin de kinderen vertellen waar zij mee bezig zijn. Vanuit die ervaringen gaan zij dan de leerdoelen linken en beslissen waarmee ze zullen bezig zijn in de klas. Op het einde van de rit moeten de kinderen alles geleerd hebben wat er van hen verwacht wordt, maar ondertussen spelen de leerkrachten echt in op dat moment met die kinderen in die klas. Dat is net zo waardevol. Dat kan je niet als je met die invulboeken werkt of met een vaste cursus die je zelf hebt gemaakt en elk jaar herhaalt.

De collega's van het Stedelijk Onderwijs geven mee dat onze Freinet basisscholen enkel voor het vak wiskunde een invulboek gebruiken.

Maar Collega Bouve, ik ben erg geïnteresseerd in wetenschappelijk onderzoek dat zou aantonen dat er een duidelijke causale link is tussen de uitdagingen waar we in ons onderwijs voor staan- en die u ook vermeld heeft- en het gebruik van invulboeken. Als dat er zou zijn, dan lees ik dat graag.

Ik denk dat we hoe dan ook, en dat geldt voor invulboeken maar ook voor heel wat andere zaken, we daar genuanceerd en kritisch naar moeten kijken. Er zullen goede invulboeken zijn die leerkrachten helpen, die een nieuwe wereld openen, die inspelen op de actualiteit en die up-to-date zijn. Maar er zullen ook invulboeken van abominabele kwaliteit zijn. Dat is ook al eerder gebleken uit een onderzoek door de inspecties. Er zitten veel verschillen tussen de handboeken en sommige uitgeverijen leveren ondermaatse kwaliteit. Daar moet zeker iets mee gebeuren. Echter, zomaar alles over dezelfde kam scheren en zeker het culpabiliseren van leerkrachten die met invulboeken werken, vind ik geen goed idee. Daar mogen we niet aan meedoen.

Tegelijkertijd vind ik dat de we de scholen daar inderdaad een spiegel mogen voorhouden. Er zijn inderdaad een aantal elementen die tot denken stemmen, bijvoorbeeld de kostprijs. Als we alle boeken van alle vakken, zeker voor het secundair onderwijs waar er geen maximumfactuur bestaat, samentellen is dat veel. In ons bestuursakkoord hebben wij dit trouwens bewust opgenomen, en ook in mijn beleidsnota staat dat we een prioriteit willen maken van een kostenbewust onderwijs.

Er moet zeker aandacht besteed worden aan de optelsom. Leerkrachten zien vaak enkel de kostprijs van hun vak. Maar als we de optelsom maken van al die vakken samen, kan dat vaak al eens 1000 euro geven in het begin van het schooljaar. Dat vind ik te veel.

Een tweede reden is duurzaamheid. Al die boeken, al dat papier dat op het einde van het jaar ingevuld is en dan klaar is voor de vuilbak. Dat vind ik ook niet zo'n goed idee.

Ik denk dat dit een aantal argumenten zijn, naast het argument van kwaliteit, om kritisch te zijn. Al wil ik daar oproepen om toch echt te kijken naar wetenschappelijk bewijs en niet alles over dezelfde kam te scheren.

En dan is er nog één iets dat ik wil meegeven, mevrouw Bouve, Ik vermoed, maar het is een vermoeden, dat de hervormingen die op een sneltempo zijn doorgevoerd, leerkrachten een beetje in de armen van die uitgeverijen drijven. Ze hebben amper de tijd

om hun eigen lesmateriaal te ontwikkelen. Het was pas in de paasperiode dat duidelijk werd wat het jaar erna de nieuwe eindtermen zouden zijn. Als je dan als leerkracht, met de examens die eraan komen en de zomervakantie, nog je hele cursus moet herwerken dan snap ik ook wel dat leerkrachten iets sneller naar de invulboeken grijpen. Die worden immers gemaakt door experts die er de eindtermen naast leggen. Leerkrachten gaan er dan vanuit dat dat handboek met de eindtermen correspondeert en dat het klopt. Het zijn een aantal factoren die vermoedelijk meespelen. We moeten op een kritische, maar genuanceerde manier naar deze zaak kijken. Ik wil me wel engageren om met de scholen van het Stedelijk Onderwijs, en dan vooral met het secundair onderwijs, waar dit issue vaker speelt, het gesprek hierover aangaan. Maar zoals u zelf aangaf, dit is niet de meest ideale periode van het jaar om dit te doen. De leerkrachten zijn net opgestart. Ik heb uw vraag vorige week ontvangen. Om dan een grote rondvraag te organiseren lukte niet. Maar ik wil met de pedagogische begeleidingsdienst, vooral van ons stedelijk secundair onderwijs, het gesprek aangaan.
